

Licensjakt på varg 2023

Resultat från undersökningar på SVA

SVA rapport 84/2023



STATENS
VETERINÄRMEDICINSKA
ANSTALT

Innehåll

Förord	2
Sammanfattning	2
Licensjakt på varg 2023	3
Beslut om licensjakt	3
Resultat undersökningar	3
Kön, ålder, reproduktion, vikt.....	3
Obduktionsfynd.....	3
Parasitologi.....	3
Karta	4
Faktarutor om vargjakten	5
Bilaga 1. Tabell: Fynd och data	6

Författare: Emma Höök, Erik Ågren

Foto omslag: Karin Bernodt

Layout: SVA

Citeras: Ågren. E. O. & Höök E. Licensjakt på varg 2023, resultat från undersökningar på SVA. Statens Veterinärmedicinska Anstalt, SVA, Uppsala.
2023 SVA Rapportserie 84 ISSN 1654–7098



besöksadress: ulls väg 2 B **adress.** 751 89 Uppsala **telefon.** +46 18 67 40 00
fax. +46 18 30 91 62 **e-mail.** sva@sva.se **webb.** www.sva.se

Förord

Hantering av alla döda djur tillhörande de fyra stora rovdjuren; varg, lodjur, björn och järv ingår i ett uppdrag till SVA från Naturvårdsverket. Hälso- och sjukdomsövervakning av de stora rovdjuren bidrar till förvaltningen av dessa djurarter och bidrar till ökad kunskap samt unika data och samlingar av vävnadsprover i olika biobanker.

Denna rapport redovisar data från SVA:s undersökningar av vargar fällda under licensjakten 2023 och ersätter enskilda obduktionsutlåtanden. Rapporten innehåller obduktionsresultaten som framkommit under obduktionerna utförda av viltsektionens patologer. Vissa parasitanalyser och exakt åldersbestämning är inte färdiga vid denna rapportes publicering. När analyserna är klara läggs exakta åldrar in i myndigheternas databas Rovbase (rovbase.se).

Tack till samtliga som varit involverade hanteringen av fällda vargar!

Uppsala 2023-03-22

Erik Ågren, veterinär specialist, viltsektionen SVA
Emma Höök, biolog, viltsektionen SVA

Sammanfattning

Inom licensjakten på varg 2023 fälldes 57 vargar inom 14 revir i Dalarnas, Gävleborgs, Värmlands, Västmanlands och Örebro län. 29 honor, varav 16 vuxna och 28 hanar, varav 14 vuxna fälldes. 25 vargar bedömdes var födda våren 2022, varav 13 var hanar och 12 var honor. Ålderskategori på de två övriga individerna bedömdes som osäker och därav kommer tandrotsundersökningen avgöra mer exakt ålder. Sex av de vuxna honorna visade spår efter tidigare dräktighet. Medelvikten för alla vargar var 34,7 kg. Två av de 28 hanarna hade kryptorkism, en inte ovanlig testikelmissbildning hos svenska vargar. Ett lindrigt bettfel noterades samt några äldre skador, dels på revben, dels en äldre fraktur av ett överarmsben, samt två frakturer på tassar. En njurcysta noterades hos en vuxen tik. I lungan hos en hane påträffades en liten grankvist som andats in. Ingen fälld varg hade äldre skottskador. Två vargar noterades vid länsstyrelsens besiktning ha tecken på skabbangrepp. Hos en av dessa vargar kunde antikroppar mot skabb påvisas. Undersökningar av tarmparasiten dvärgbandmask är inte avslutade när denna rapport publiceras. Sammanfattningsvis är hälsoläget över lag gott för de undersökta vargarna och de fynd som gjorts följer mönstret för vad som setts tidigare hos svenska vargar.

Licensjakt på varg 2023

BESLUT OM LICENSJAKT

Beslut om licensjakt på varg fattades av länsstyrelserna i Dalarnas, Gävleborgs, Värmlands, Västmanlands och Örebro län. Jakten riktades mot vissa revir som i flera fall delades av flera län och fick pågå från den 2 januari till och med den 15 februari 2023 eller till dess myndigheterna avlyste eller stoppade jakten. Efter beslut från länsstyrelserna tilldelades 75 vargar i de fem länen. Totalt fälldes 57 vargar (Tabell 1).

Tabell 1. Tilldelning och antal fällda djur under licensjakten 2023.

Län	Revir	Tilldelning	Fällda
Gävleborg	Ödmården / Mörtsjön	10	3
Gävleborg/ Dalarna	Tinäset	8	2
Värmland	Juvberget / Ulvåa*	12	7
Värmland	Kockohonka*	6	6
Värmland	Skacksjö	6	6
Värmland	Flatmossen	6	2
Värmland	Forshaga	6	6
Värmland/Örebro	Vismen	6	6
Örebro	Ölen	6	3
Örebro	Grecken	6	6
Västmanland	Venabäcken	6	6
Västmanland/Örebro/ Dalarna	Almhöjden	6	4
Total		75*	57

*Reviren Juvberget, Ulvåa och Kockohonka delas med Norge med en total tilldelning på 18 vargar för båda länderna. Summan 75 erhålls om hälften av vargarna från gränsreviren i Värmland skulle fällas på svensk sida. Flertalet fälldes dock på svensk sida.

Resultat undersökningar

KÖN, ÅLDER, REPRODUKTION, VIKT

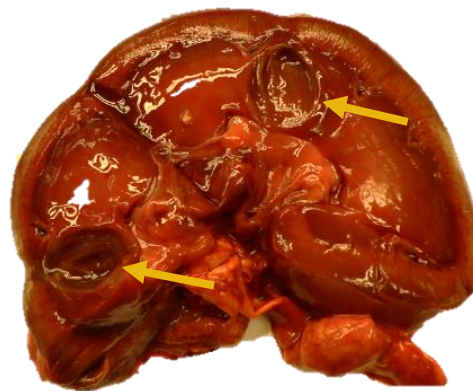
Av de 57 fällda vargarna var 29 honor och 28 hanar. 30 vargar var vuxna, fördelat på 14 hanar och 16 honor. 25 vargar bedömdes vara födda våren 2022, varav 13 var hanar och 12 var honor. För två av vargarna var ålderskategorin osäker, tandanalys inväntas. Sex vuxna honor visade spår efter tidigare dräktighet. Medelvikten (helkroppsvikt) var 34,7 kg, med en spridning mellan 19,5 – 49,0 kg. Medelvikten för vuxna var 36,6 kg och för vargar under ett år 32,8 kg.

OBDUKTIONSFYND

Innehållet i magsäcken bestod av rester av älg, rådjur eller andra hjortdjur, vildsvin, hare och fågel av okänd art samt i några fall inte närmare identifierade benbitar.

Av de 28 undersökta hanarna hade två missbildningen kryptorkism. I det ena fallet låg ena testikeln kvar i buken och i det andra fallet låg båda testiklarna i ljumskarna. Några bifynd noterades hos enskilda individer; ett lindrigt överbett, en cirka 2 cm stor cysta i njuren, en mindre förkalkning i kroppspulsådern nära hjärtat och lindriga förkalkningar i lungan.

Sju av vargarna hade lokala äldre avläkta skelettskador. Fyra var revbensskador, två var avläkta frakturer på tassar, och en avläkt fraktur på ett överarmsben. Ingen varg hade äldre skottskador. I lungan hos en hane påträffades en liten inandad grankvist, något som har noterats hos varg tidigare och leder till lokala inflammationer i lungan och kan i värsta fall orsaka död.

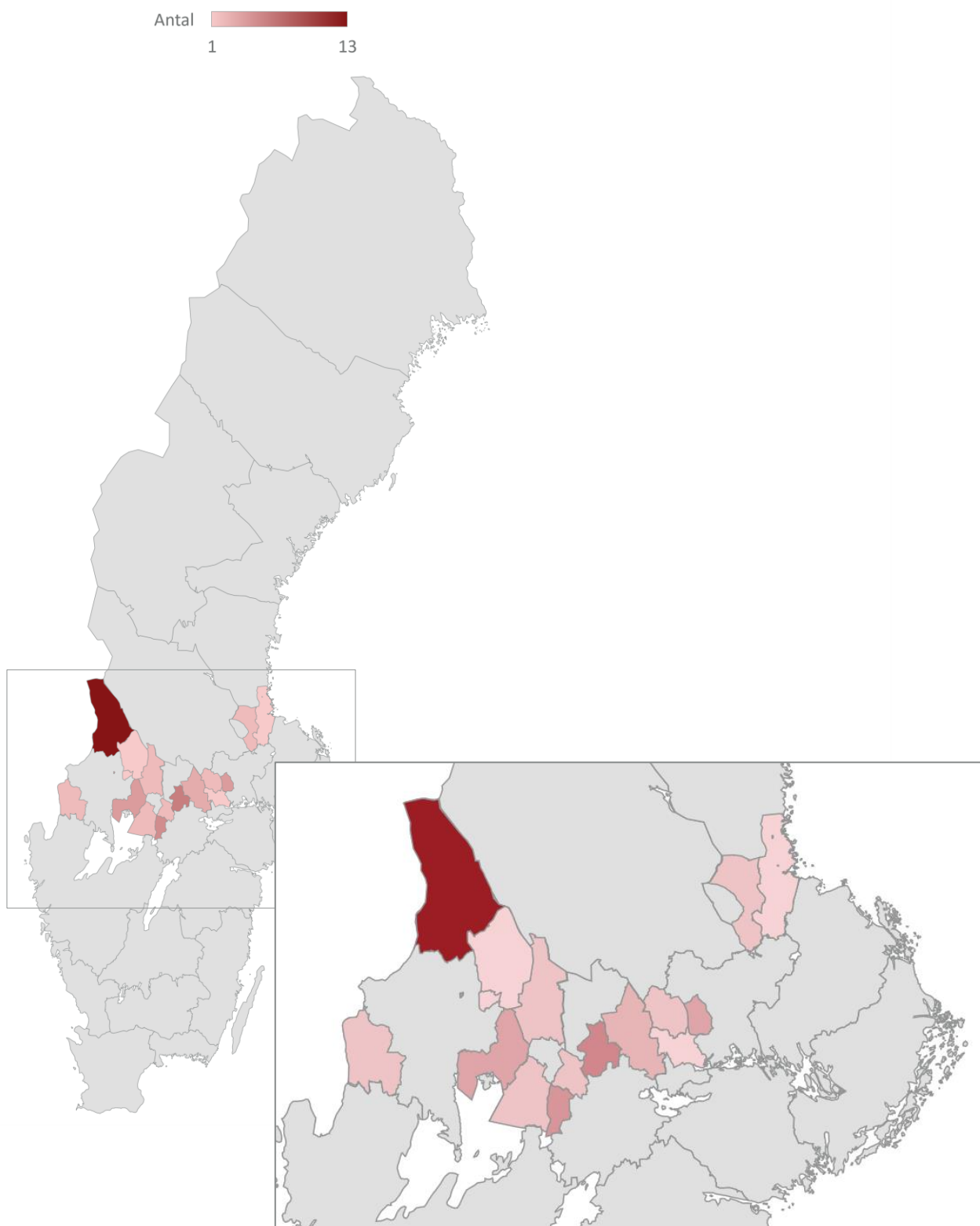


Uppskuren och utvikt vänster njure från individ M529118. Cystan återfanns i njurmärgen och var ca 2 cm i diameter, se pilar på vardera halva av cystan. Foto: SVA

PARASITOLOGISKA UNDERSÖKNINGAR

En varg hade enstaka lungmaskar i luftrören. Två vargar noterades vid besiktning efter jakten ha hudförändringar tydande på rävskabb. Blodprovsanalyser visade att en av vargarna var eller hade varit angripen av skabb. Analyser för dvärgbandmask är inte färdiga vid denna rapportens publicering.

Täthet - Vagar fällda under licensjakt 2023



*Karta 1. Täthetskarta över fällda vargar licensjakten 2023 indelad på kommunnivå.
För att se licensjakten på individnivå gå till [Rovbase.se](https://rovdatabasen.se).*

FAKTARUTOR

VAD HÄNDER MED FÄLLDA VARGAR?

Direkt efter att en varg är fälld eller påskjuten anmäls detta av jaktledaren till berörd länsstyrelse som reglerar hur många vargar som finns kvar i tilldelning. Blir en varg påskjuten men inte kvar på platsen är jaktledaren skyldig att genomföra eftersök. Besiktning av kropp görs av länsstyrelsens besiktningsperson och vid begäran inspekteras även skottplatsen. Ett flertal mått och vikt noteras. Vargen registreras i databasen Rovbase med ett individnummer. Jakträttsinnehavaren har rätt att få behålla skinnen. Skinnen ID-märks under besiktningen. Flåning sker innan transport av den flådda kroppen till SVA.

VAD HÄNDER PÅ SVA

På SVA registreras vargen med SVA-ID-nr och den flådda kroppen vägs. Vargarna obduceras för undersökning av alla inre organ, leder, bedömning av tandhälsa samt notering av mag- och tarminnehåll. Kroppen röntgas om eventuella missbildningar påträffas eller om misstankar om äldre skottskador finns. Träckprov tas för undersökning för eventuell förekomst av parasiten dvärgbandmask. Blodprov analyseras för antikroppar mot rävskebba när denna sjukdom misstänks.

En hörntand kokas loss för att en del av tandroten ska kunna sågas av för att sedan skickas iväg för åldersbedömning. Jakträttsinnehavaren kan få tillbaka kraniet efter undersökningen. Jakträttsinnehavaren kan också överlåta skinn och kranium till annan person, oftast är det till skytten.

Vid obduktion tas ett flertal vävnadsprover för pågående och framtida forskning och analyser. Prover sparas frysta i biobank på SVA och i miljöprovbanken på NRM. Ett DNA-prov (muskelbit) tas i samband med obduktionen och skickas till SLU:s viltforskningsstation på Grimsö som analyserar och lägger in resultaten i Rovbase.

VAD VISAR OBDUKTIONEN?

Resultaten från obduktion och övriga undersökningar visar vargarnas hälsostatus, synliga skador, tecken på eventuella sjukdomar och missbildningar. Dessa används som underlag för beslut i förvaltningen av varg i Skandinavien.

Vid obduktion noteras enbart ålderskategori; fjolårsunge eller vuxen, genom att bedöma skelettets tillväxtzoner, tandstatus, könsorgan, och förekomst eller frånvaro av bräss. En fjolårsunge är knappt ett år gammal under licensjaktperioden och vuxen bedöms de vara som är knappt två år eller äldre. Tandrotsnittning för exakt åldersbestämning för vuxna vargar görs senare under året på Matson's laboratorium i Montana, USA.

Hos vargtikar undersöks livmodern för att se om tiken tidigare varit dräktig, vilket då är en indikation på att djuret varit ett föräldradjur i reviret. Tecken på tidigare dräktighet syns som ett svart tvärgående band i livmoderhornets slemhinna för varje foster som varit infäst, så kallade implantationsärr. Den senaste dräktigheten syns ofta tydligt medan ärr efter äldre dräktigheter kan vara svåra att se. Antalet implantationsärr ger en indikation på hur många foster som tiken hade senast i livmodern men ger inte svar på exakt hur många valpar som fötts och överlevt. DNA-analys krävs för att genetiskt fastställa vilken hane som varit far till valparna och därmed reproducerat i ett revir.

SKOTTSKADOR

Äldre skottskador upptäcks framför allt genom röntgenundersökningen som visar hagel eller kulfragment i kroppsområden som inte har färsk skottskador efter jakten. Om äldre skottskador tydande på misstänkt jaktbrott hittas anmäls detta till polisen. Riktade studier på hur vargarna blivit skjutna vid jakten görs inte längre och redovisas därför inte i rapporten.

BILAGA 1. TABELL ÖVER OBDUKTIONSFYND OCH DATA FÖR INDIVIDUELLA VARGAR FÄLLDA I LICENSJAKTEN 2023.

Revir Rovbase ID	Län	Ålder	Kön	Vikt (kg)	Könsorgan, övriga fynd	Maginnehåll
Ödmården / Mörtsjön						
M529159	Gävleborg	vuxen	Hona	34,00	Reproducerat. Äldre tandfraktur	Rådjur
M529345	Gävleborg	vuxen	Hane	42,30	Andats in liten grankvist i lungan	Rådjur
M529353	Gävleborg	f. 2022	Hane	23,00	Atrofisk muskulatur	Rådjur och fågel
Tinäset						
M529131	Gävleborg/Dalarna	Vuxen	Hona	31,10	Äldre tandfraktur	Hjortdjur
M529129	Gävleborg/Dalarna	Vuxen	Hane	43,80	Äldre revbensfraktur	Vildsvin
Juvberget / Ulvåa						
M529195	Värmland	f. 2022	Hona	29,00		Älg
M529127	Värmland	f. 2022	Hona	34,00		Älg
M529121	Värmland	f. 2022	Hane	32,00		Fågel
M529149	Värmland	Vuxen	Hane	39,00	Förkalkningar i aorta. Något slitna framtänder	Älg
M529216	Värmland	f. 2022	Hona	28,00		Hjortdjur
M529202	Värmland	f. 2022	Hane	33,50	Saknade några tänder	Hjortdjur
M529163	Värmland	Vuxen	Hona	35,00	Reproducerat. Förkalkningar i lunga. Äldre revbensfraktur. Saknade/slitna tänder	Hjortdjur
Kockohonka						
M529164	Värmland	Vuxen	Hona	37,00		Älg
M529197	Värmland	f. 2022	Hona	28,00		Vildsvin?
M529151	Värmland	Vuxen	Hona	42,00	Reproducerat. Lindrigt tandslitage	Älg?
M529150	Värmland	f. 2022	Hane	33,00		Tom
M529134	Värmland	f. 2022	Hane	38,00		Hjortdjur
M529126	Värmland	Vuxen	Hane	48,00	Äldre revbensfraktur	Älg

Skacksjö

M529153	Värmland	f. 2022	Hona	32,00		Benfragment
M529157	Värmland	f. 2022	Hona	29,00		Barr, benfragment, hår
M529119	Värmland	f. 2022	Hane	38,00		Älg
M529120	Värmland	f. 2022	Hane	35,00		Hjortdjur
M529125	Värmland	f. 2022	Hona	31,00	Äldre skada på höger baktass	Vildsvin
M529137	Värmland	Vuxen	Hane	43,00	Något slitna tänder. Äldre avläkt skada på mjälte samt revben	Älg

Flatmossen

M529160	Värmland	Vuxen	Hane	38,00		Rådjur
M529158	Värmland	Vuxen	Hona	32,00	Tandfraktur	Rådjur

Forshaga

M529128	Värmland	Vuxen	Hona	26,00	Äldre fraktur av överarm	Ben och klövfragment
M529118	Värmland	Vuxen	Hona	39,00	Cysta i njure	Rådjur
M529155	Värmland	Vuxen	Hona	38,00	Felplacerad framtand och fraktur på en hörntand.	Rådjur
M529189	Värmland	Vuxen	Hane	42,00	Fraktur på framtand, ojämn tandrad - underkäkens framtänder	Tom
M529300	Värmland	f. 2022	Hona	30,0		Älg
M529235	Värmland	Vuxen	Hona	31,60		Tom

Vismen

M529188	Värmland/ Örebro	Vuxen	Hane	46,00		Vildsvin och hjortdjur
M529201	Värmland/ Örebro	f. 2022	Hane	34,0		Gräs och benfragment
M529196	Värmland/ Örebro	Vuxen	Hane	49,00		Vildsvin
M529199	Värmland/ Örebro	f. 2022	Hona	32,5	Fraktur på framtand	Tom
M529200	Värmland/ Örebro	Vuxen	Hona	32,5		Gräs
M529198	Värmland/ Örebro	Vuxen	Hona	34,0		Hare?

Ölen

M529192	Örebro	Vuxen	Hane	46,4	Kryptorkid, höger testikel kvar i buk. Slitna tänder	Hare?
M529190	Örebro	Vuxen	Hona	33,6	Reproducerat. Något slita tänder	Hjorddjur
M529124	Örebro	Vuxen	Hona	35,50		Rådjur

Grecken

M529123	Örebro	Vuxen	Hona	31,00	Reproducerat	Skogshare
M529162	Örebro	f.2022	Hane	33,40		Hjorddjur
M529122	Örebro	f.2022	Hane	35,00		Fälthare
M529117	Örebro	Vuxen	Hane	46,00		Hare och vildsvin
M529152	Örebro	f. 2022	Hane	34,40		Älg
M529181	Örebro	f. 2022	Hona	29,40		Hjorddjur

Venabäcken

M529191	Västmanland	Vuxen	Hane	45,30		Vildsvin
M529156	Västmanland	f. 2022	Hona	28,00		Vildsvin
M529193	Västmanland	Vuxen	Hane	32,50		Tom
M529166	Västmanland	f. 2022	Hona	28,50		Vildsvin
M529143	Västmanland	f. 2022	Hane	29,00		Vildsvin
M529194	Västmanland	Osäker	Hane	38,00		Vildsvin och annat hår

Almhöjden

M529154	Västmanland/Örebro/Dalarna	Vuxen	Hane	47,90	Äldre tassfraktur. Tandfraktur och slitage	Älg
M529148	Västmanland/Örebro/Dalarna	f. 2022	Hane	19,45	Kryptorkid med båda testiklar i ljumskar	Hjorddjur
M529132	Västmanland/Örebro/Dalarna	Vuxen	Hona	37,40	Reproducerat. Äldre staknings- /stängningsskada på bröstkorgens högra sida	Älg
M529341	Västmanland/Örebro/Dalarna	Osäker	Hona	34,5		Rådjur

Källa: Länsstyrelsens besiktningsprotokoll och SVA